

EDUSKUNNAN VASTAUS 217/2006 vp

Hallituksen esitys vanhempainpäivärahoja ja työnantajakustannusten korvaamista koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä vanhempainpäivärahoja ja työnantajakustannusten korvaamista koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 112/2006 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 45/2006 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 9 luvun 7 §:n 2 momentti,

muutetaan 9 luvun 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentti, 11 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentti, 9 §:n otsikko ja 1 momentti, 14 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentti, 15 luvun 4 § ja 18 luvun 13 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 18 luvun 13 §:n 1 momentti laissa 1113/2005,

lisätään 9 lukuun uusi 10 a §, luvun 15 §:ään uusi 2 momentti ja lukuun uusi 16 § sekä 11 luvun 1 §:ään uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, ja 15 lukuun uusi 4 a §, seuraavasti:

9 luku

Vanhempainpäivärahat

10 §

Vanhempainrahakausi

Vanhempainrahaa maksetaan enintään 158 arkipäivältä välittömästi äitiysrahakauden päättymisestä lukien, jollei 2 tai 3 momentista taikka 10 a §:stä muuta johdu. Välittömästi äitiysrahakauden päättymisestä lukien maksetut vanhempainrahapäivät ja 10 a §:n perusteella siirretyt

vanhempainrahapäivät muodostavat yhden vanhempainrahakauden.

10 a §

Isäkuukausi

Sen estämättä, mitä 8 §:n 1 momentissa säädetään vanhempainrahakauden yhdenjaksoisuudesta, isä voi äidin ja isän sopimuksen mukaisesti siirtää 10 §:ssä tarkoitettua vanhempainrahakaudesta 12 vanhempainrahapäivää pidettäväksi myöhemmin. Vanhempainrahan siirtäminen

edellyttää lisäksi vähintään yhden 2 momentissa tarkoitetun isyysrahapäivän pitämistä.

Jos isälle maksetaan lapsen hoitoon osallistumisen perusteella vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa yhdenjaksoisesti vähintään vanhempainrahakauden viimeisiltä 12 arkipäivältä välittömästi äitiysrahakauden jälkeen tai 12 vanhempainrahapäivältä 1 momentin perusteella siirrettyinä, isällä on oikeus isyysrahaan enintään 12 arkipäivän pituiselta yhdenjaksoiselta kaudelta välittömästi hänen pitämänsä vanhempainrahakauden päätyttyä (*isäkuukausi*).

Edellä 1 tai 2 momentin perusteella maksettavat vanhempainpäivärahopäivät on pidettävä 180 kalenteripäivän kuluessa sen vanhempainrahajakson päättymisestä, joka on alkanut välittömästi äitiysrahakauden jälkeen.

Vanhempainrahan siirtäminen edellyttää, että äidille tai isälle välittömästi äitiysrahakauden päättymisen jälkeen maksetun vanhempainrahan ja isälle tämän pykälän perusteella maksettavan vanhempainrahan välisenä aikana jompi kumpi vanhemmista hoitaa lasta kotona ja kyseinen vanhempi on:

1) tämän vuoksi ollut oikeutettu lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun (1128/1996) lain mukaiseen kotihoidon tukeen; tai

2) tosiasiallisesti hoitanut lasta kotona, mutta lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain perusteella ei ole ollut oikeutettu kyseisessä laissa tarkoitettuun kotihoidon tukeen.

11 §

Ottovanhemman vanhempain- ja isyysraha

Ottovanhemman vanhempainrahaan oikeutetulla ottoisällä on oikeus isyysrahaan siten kuin 6, 7 ja 10 a §:ssä säädetään.

12 §

Ottovanhemman vanhempainrahakausi

Ottolapsen hoidon johdosta ottovanhemmalle tai hänen aviopuolisolle maksetaan vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa ajalta, jonka lapsen hoito jatkuu, kunnes lapsen syntymästä on kulunut 234 arkipäivää. Jos lapsi otetaan hoitoon myöhemmin kuin 54 arkipäivän kulluttua lapsen syntymästä, vanhempainrahaa maksetaan 200 arkipäivältä. Vanhempainrahakautta pidennetään siten kuin 10 §:n 3 momentissa säädetään, jos samalla kertaa on otettu hoidettavaksi useampia ottolapsia.

15 §

Vanhempainpäivärahan maksamisen rajoitukset

Jos äitiys-, isyys- tai vanhempainrahakaudella alkaa oikeus uuteen vanhempainpäivärahaan, edellisen äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan maksaminen päättyy uuden vanhempainpäivärahauden alkaessa. Jos ennen siirretyn isäkuukauden pitämistä alkaa oikeus uuteen vanhempainpäivärahaan, oikeus edellisen lapsen perusteella maksettavaan vanhempainpäivärahaan päättyy.

16 §

Vanhempainraha rekisteröidyssä parisuhteessa

Mitä 1 §:n 3 momentissa, 8—10 ja 13 §:ssä säädetään vanhempainrahasta, sovelletaan myös vakuutettuihin, joiden parisuhde on rekisteröity siten kuin rekisteröidystä parisuhteesta annetussa laissa (950/2001) säädetään. Vakuutetulla, joka ei ole lapsen vanhempi, on oikeus vanhempainrahaan, jos:

1) parisuhteen rekisteröinnin jälkeen parisuhteen osapuolelle syntyy lapsi tai parisuhteen osapuoli ottaa alle 7-vuotiaan lapsen hoitoonsa; ja

2) vakuutettu asuu samassa taloudessa lapsen ja tämän vanhemman kanssa.

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

1 §

Päivärahaetuuksien määrä työtulojen perusteella

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään:

1) äitiysrahan määrä on 56 ensimmäisen arkipäivän ajalta 90 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 41 110 euroa; tämän ylittävästä osasta äitiysrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta;

2) äidille maksettavan vanhempainrahan määrä on 30 ensimmäisen arkipäivän ajalta 75 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 41 110 euroa; tämän ylittävästä osasta äidille maksettavan vanhempainrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta; sekä

3) isälle maksettavan vanhempainrahan ja isäkuukauden isyysrahan määrä on 30 ensimmäisen isälle maksettavan arkipäivän ajalta 75 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 41 110 euroa; tämän ylittävästä osasta isälle maksettavan vanhempainpäivärahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut verotuksessa todetut työtulot tarkistetaan siinä suhteessa kuin työkyvyttömyyden tai vanhempainpäiväraha- taikka erityishoitorahaoikeuden alkamisajankohdalle vahvistettu työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkakerroin poikkeaa edelliselle kalenterivuodelle vahvistetusta palkkakertoimesta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tulorajoja tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän

eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Jos tuloajat nousevat tarkistuksen yhteydessä yli täysien eurojen, jätetään yli menevä osa lukuun ottamatta.

9 §

Isän vanhempainpäivärahan määrä

Isän vanhempainpäivärahakausi alkaa sinä päivänä, jolta hänelle maksetaan ensimmäisen kerran vanhempainpäivärahaa saman lapsen perusteella. Isyys- ja vanhempainrahan määrä on samasta lapsesta koko vanhempainpäivärahakauden ajan samansuuruinen, jollei 1 §:n 2 momentin 3 kohdasta muuta johdu.

14 luku

Vuosilomakustannuskorvaus

3 §

Korvauksen määrä

Korvausta maksetaan 2,5 päivältä kalenterikuukautta kohti. Korvauksen peruste päivää kohden on kolmassadasosa siitä vuosityötulosta, joka on ollut työntekijälle vuosiloman kertymisajalta maksetun päivärahan perusteena. Jos vakuutetulle maksettu vanhempainpäiväraha on määräytynyt 11 luvun 6 §:n perusteella, korvauksen peruste päivää kohden on kolmassadasosa siitä vuosityötulosta, joka muutoin olisi ollut vakuutetulle maksetun päivärahan perusteena. Korvauksen perustetta korotetaan kertoimella, jonka suuruus on 1,26.

Vuosilomakustannuskorvausta ei kuitenkaan makseta enempää kuin se määrä, jonka työnantaja on ollut velvollinen maksamaan vuosilomapalkkana tai lomakorvauksena korotettuna kertoimella, jonka suuruus on 1,26.

15 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

4 §

Päivärahaetuuksien hakemista koskevat määräajat

Päivärahaetuuksia on haettava seuraavasti:

1) sairauspäivärahaa, erityishoitorahaa ja erityisäitiysrahaa neljän kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen etuutta halutaan saada;

2) äitiysrahaa viimeistään kahta kuukautta ennen laskettua synnytyisaikaa;

3) vanhempainrahaa sekä osittaista vanhempainrahaa kuukautta ennen sitä päivää, josta alkaen etuutta halutaan saada, jollei 5 kohdasta muuta johdu;

4) isyysrahaa viimeistään kahden kuukauden kuluessa vanhempainpäivärahakauden päättymisestä, jollei 5 kohdasta muuta johdu;

5) vanhempainpäivärahaa isäkuukauden ajalta kahta kuukautta ennen sitä päivää, josta alkaen etuutta halutaan saada; sekä

6) vanhempainrahaa ottolapsen hoidon johdosta kahden kuukauden kuluessa lapsen hoitoon ottamisesta.

Jos työkyvyttömyys tai tarve osallistua lapsen hoitoon jatkuu edelleen määräajaksi myönnetyn sairauspäivärahakauden tai erityishoitorahakauden jälkeen, saadaksean edelleen sairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa vakuutetun on toimitettava selvitys työkyvyttömyyden tai lapsen hoitoon osallistumisen tarpeen jatkumisesta Kansaneläkelaitokselle neljän kuukauden kuluessa sairauspäivärahan tai erityishoitorahan maksamisen päättymisestä.

4 a §

Velvollisuus ilmoittaa vanhempainrahan siirtämisestä

Jos äiti ja isä ovat sopineet vanhempainrahauden viimeisten 12 arkipäivän siirtämisestä 9 luvun 10 a §:n mukaisesti, asiasta tulee ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle kahta kuukautta en-

nen kuin 9 luvun 10 §:ssä tarkoitettu vanhempainrahakausi päättyy.

18 luku

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

13 §

Valtion rahoitusosuus ja yrittäjän lisärahoitusosuus

Valtion varoista rahoitetaan kulut, jotka aiheutuvat:

1) sellaisen 11 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisen päivärahan tai kuntoutusrahan maksamisesta, joka on enintään 11 luvun 7 §:ssä tarkoitettua vähimmäismäärän suuruinen tai, kun on kysymyksessä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu kuntoutusraha, enintään viimeksi mainitussa pykälässä tarkoitettua vähimmäismäärän suuruinen; valtion varoista ei kuitenkaan rahoiteta niitä sairauspäivärahoja ja kuntoutusrahoja, jotka ovat enintään vähimmäismäärän suuruisia 12 luvun tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 36 §:n 1 momentin tai 37 taikka 39 §:n mukaisen yhteensovituksen vuoksi;

2) kulut, jotka aiheutuvat 13 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua sairaanhoidon ja muun terveydenhuollon korvaamisesta yrittäjälle ja muulle omaa työtään tekeväälle; sekä

3) 0,1 prosenttia kuluista, jotka aiheutuvat muun kuin edellä 1 kohdassa tarkoitettua suuruisena maksettavasta tämän lain mukaisesta vanhempainpäivärahasta aiheutuvasta kulusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Sitä sovelletaan vanhempainpäivärahaan, kun ensimmäinen saman lapsen perusteella maksettava vanhempainpäivärahapäivä on 1 päivänä tammikuuta 2007 tai sen jälkeen, ja työnantajalle maksettavaan vuosilomakustannuskorvaukseen, jos vanhempainpäivärahaa on

saman lapsen perusteella maksettu ensimmäisen kerran tämän lain voimaantulon jälkeen.

Lain 11 luvun 1 §:n 2 momentissa olevat rahamäärät vastaavat vuodelle 2004 vahvistetun työtekijäin eläkelain (395/1961) 9 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetun indeksiluvun tasoa.

Vuonna 2007 sairausvakuutuksen päivärahamaksu on 0,75 prosenttia palkkatulosta, työtu-

lost ja muusta 18 luvun 15—18 §:ssä tarkoitettua päivärahamaksun maksuperusteesta, ja työnantajan sairausvakuutusmaksu on 2,05 prosenttia työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettussa laissa (366/1963) tarkoitetusta palkasta. Yrittäjien lisärahoitusosuus vuonna 2007 on 0,16 prosenttia voimassa olevan yrittäjän eläkelaisissa (/) tarkoitetun vakuutuksen mukaisesta työtulosta.

Laki

lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 4 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1128/1996) 4 §:n 5 ja 6 momentti ja 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 4 §:n 5 momentti ja 6 §:n 2 momentti laissa 1078/2002, seuraavasti:

4 §

Hoitoraha

Kotihoidon tuen hoitorahana maksetaan ajalta, jolta perheellä on oikeus saada sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa taikka isyysrahaa välittömästi vanhempainrahakauden päätyttyä pidettävältä isyysrahakaudelta tai sairausvakuutuslain 9 luvun 10 a §:n perusteella vanhempainrahaa tai isyysrahaa, kuitenkin vain perheen hoitorahaan oikeuttavista lapsista kulloinkin maksettavien kotihoidon tuen hoitorahojen yhteismäärän ja sairausvakuutuslain 11 luvun mukaisen edellä mainitun etuuden erotus. Jos perheellä ei ole oikeutta erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainrahaan tai osittaiseen vanhempainrahaan, maksetaan kotihoidon tuen hoitorahana sairausvakuutuslain mukaisen edellä tarkoitetun ajan päättymiseen saakka perheen hoitorahaan oikeuttavista lapsista maksettavien kotihoidon tuen hoitora-

hojen ja sairausvakuutuslain 11 luvun 7 tai 11 §:ssä tarkoitetun vähimmäismäärän erotus.

Sairausvakuutuslaissa tarkoitetun erityisäitiys- tai äitiysrahakauden alkamisesta lukien, päätettäessä perheen muun kuin sairausvakuutuslain mukaiseen vanhempainpäivärahaan oikeuttavan lapsen kotihoidon tuen hoitorahasta, perheessä katsotaan vanhempainpäivärahakauden päättymiseen saakka olevan kotihoidon tukeen oikeuttava alle kolmivuotias lapsi.

6 §

Hoitolisän määräytyminen

Jos kotihoidon tuen hoitolisää maksetaan sairausvakuutuslain mukaisen erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainrahakauden, osittaisen vanhempainrahakauden tai välittömästi vanhempainrahakauden päätyttyä pidettävän isyysrahakauden taikka sairausvakuutuslain 9 luvun 10 a §:ssä tarkoitetun vanhempainpäivärahakauden aikana, otetaan edellä mainitusta etuudesta tulona

huomioon vain se osa, joka ylittää niiden koti-
hoidon tuen hoitorahojen yhteismäärän, joihin
perhe kunakin aikana on oikeutettu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2007.

Laki

lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten päivähoidosta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (36/1973) 11 a §:n
1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1077/2002, seuraavasti:

11 a §

Sen lisäksi, mitä 11 §:ssä säädetään, kunnan
on huolehdittava siitä, että lapsen vanhemmat tai
muut huoltajat voivat saada lapselle kunnan jär-
jestämän 1 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun
päivähoitopaikan sen ajan päätyttyä, jolta voi-
daan suorittaa sairausvakuutuslaissa
(1224/2004) tarkoitettua äitiys-, isyys- ja van-
hempainrahaa tai osittaista vanhempainrahaa,
taikka vanhempainrahakauden päätyttyä välittö-
mästi pidetyn isyysrahakauden tai sairausvakuu-
tuslain 9 luvun 10 a §:n perusteella siirretyn isä-
kuukauden päättymisen jälkeen, ja että lapsi voi
olla päivähoidossa siihen saakka, kunnes hän
siirtyy perusopetuslaissa tarkoitettuna oppivel-
vollisena perusopetukseen. Päivähoitoa on kui-

tenkin järjestettävä osa-aikaisesti, kun lapsi en-
nen perusopetuslaissa tarkoitettua oppivelvolli-
suusikää osallistuu perusopetuslain mukaiseen
esiopetukseen tai kun lapsi perusopetuslain
25 §:n 2 momentin mukaisesti aloittaa perusope-
tuksen vuotta saman pykälän 1 momentissa sää-
dettyä aikaisemmin. Päivähoitoa on mahdolli-
suuksien mukaan järjestettävä lapsen vanhem-
pien tai muiden huoltajien toivomassa muodos-
sa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2007.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2006